

enig med det ærede Medlem, idet jeg finder Theologien fulbt ſaa videnskabelig ſom mangfoldige moderne Systemer, der bygges, og ſom ſatte ſig Grændſer af langt mindre videnskabelig Art og langt mindre fornuftig Art end Theologien. Ikke beſtominde kunde jeg være tilbøjelig til at indrømme Noget af den Betragtningſ Nødtighed, det ærede Medlem fremsatte, men jeg ſkal for mit Vedkommende ikke gaa længere ind derpaa, thi jeg har ingen ſærlig Interſeſſe af, hvor Theologien er. Om den er i eller udenfor Univerſitetet, er mig ganſke det Samme; men jeg vil kun ſige, at det er et Spørgſmaal, ſom Theologien nærmefl maa være berettiget til at afgjøre. Synspunktet for, om Theologien ſkal være ved Univerſitetet eller ikke, er ikke videnskabeligt, thi det kan ſandelig ikke gjøre de øvrige Videnskaber Fortræd, at Theologien er ved Univerſitetet, men det Afgjørende er Henſynet til Theologien ſelv, Spørgſmaalet, om ikke ſelve Theologien ſtod ſig ved at være koncentreret ved et Akademi udenfor Univerſitetet uden denne daglige Konfluſ med Univerſitetet. Det vilde det ærede Medlem for Sorø Amts 1ſte Valgkreds (Zahle) ikke have, men der kunde ogſaa anføres meget væſentlige Grunde derimod. Jeg ſkal aldeles ikke ſøge at overbevife andre ærede Medlemmer om, hvad der i ſaa Henſeende er det Nødtige, thi jeg ſiger, at jeg holder mig udenfor Spørgſmaalet; men jeg vil kun ſige det ærede Medlem for Sorø Amts 1ſte Valgkreds, at de Grunde, han anførte for, at Theologien ſkulde være ved Univerſitetet og ikke ved en Præſteſkole, tror jeg ikke, han nogenſinde vil faae ſtor Forføljelſe af. Det ærede Medlem ſagde nemlig, at Theologien bør være ved Univerſitetet og i Konfluſ med den øvrige Videnskab; kommer den bort derfra, forfalder den til gamle Dages mørke Anſkuelſer; den maa nødvendigviſ have en viſ Glands fra den moderne Videnskab, ellers ſynder den hen i Mørke; det var navnlig Mørket, det ærede Medlem var bange for. De ærede Theologer i vore Dage begaa den Feil, ſom alle gode, brave og beſſede Menneſker, at de tro at vinde Modſtanderne ved at ſe, om de ikke halvt om halvt kunde være lidt ſom de. Saaledes har jeg ogſaa truffet Theologer, ſom troede, at de kunde reddes Religionen ved at gjøre ſmaa Indrømmelſer og ſige til den frie Tankeſ Forkæmper: Vi holde heller ikke af det rene Mørke, vi nøies med Lidt; naar vi ikke have altfor Meget, kunne vi ogſaa være ganſke glade; vi ere naturligviſ ikke ſaa begærede ſom S, der overhovedet ikke tro paa Noget, men vi ere ikke ſaa ſlemme, ſom S tro. Deri tage de Herrev imidlertid feil. Jeg vil ſige det ærede Medlem, at det, de Andre kalde Mørke, kalde vi Lyſ, og det de Andre kalde Lyſ, kalde vi Mørke, det maa man være fuldtændig paa det Rene med. Jo mere man kommer til at hævde dette, deſto bedre vil man kunne gjenſidig reſpekttere hinanden, og deſto bedre vil man ogſaa

komme til Forſtaaelse; men ved alle diſſe ſmaa Indrømmelſer, Theologerne gjøre, og ved at fortælle Andre, at det er dog ikke et ſaadant Valgmørke, komme de ikke en Smule videre, de opnaa ikke Andet, end at Andre trække paa Skuldrene af dem, og de blive fuldtændig latterlige. Det er kun et Raad, jeg giver mine ærede theologiske Venner i denne Sal, men iøvrigt vedkommer det ikke mig. Dernæſt gav det ærede Medlem for Langeland en Underviſning paa at modſætte ſig viſe Profeſſoraters Opretholdelſe, begrundet paa, at der til en enkelt Profeſſors Foredrag ingen Tilhørere mødte, men hele denne Betragtningſmaade kan jeg ikke heller dele. Det ærede Medlem anførte ſom noget Kurioſt, at der var en udmærket Videnskabsmand ved Univerſitetet, ſom ſlet ikke havde nogen Elever at holde Forelæſninger for, og ſom derfor ſom ofteſt maatte ſidde alene. Det gjorde en viſ Virkning, og det var ogſaa ganſke morſomt at høre denne Fortælling. Men det ærede Medlem ſyntes at udele af den Umſtændighed, at den Profeſſor, der var, ikke havde en eneſte Tilhører, at dette Fakultet, denne Videnskab var tilſtrækkelig godt beſat, hvorfor han ſyntes, det var underligt, om vi vedtog et Profeſſorat til. Jeg veed ikke, om jeg forſtod det ærede Medlem rigtig, men det lægger jeg ogſaa mindre Vægt paa, om jeg har miſforſtaet ham eller ikke, thi det er mig ikke ſaa Meget om at gjøre at polemifere mod ham ſom at tale om Sagen i og for ſig. Jeg har imidlertid ikke den Mening. Jeg tror, at det Spørgſmaal, om en Profeſſor har Elever eller ikke, er ganſke ligegyldigt med Henſyn til Vedkommelſen af, hvorvidt han er nødvendig eller ikke for Univerſitetet, netop fordi Univerſitetet ikke blot er en høiere Skole, men er et videnskabeligt Værkſted, om jeg maa udtrykke mig ſaa, fordi Univerſitetet maa ſøge at drage Kræfter til ſig, thi ſelv om der ikke er en eneſte Tilhører, har Univerſitetet dog ſit aandelige Arbejde at varetage med Henſyn til vor Literatur til Fremme af vor nationale Videnskab i vort Sprog, og der kan være den fuldeſte Grund til at opretholde Pladſer ved Univerſitetet, ſelv om Vedkommende nu ikke har en eneſte Tilhører at holde Forelæſninger for. Det kommer ſlet ikke an paa det, det er et abſolut perſonligt Spørgſmaal. Det kan ikke afhænge deraf, om man ſkal oprette Poſter eller ikke. Det Spørgſmaal, hvormange der findes paa et Auditorium, er den ligegyldigſte Ting af Verden. Hvis man ikke vil faſtholde det, kommer man til det Reſultat, at den meſt veſignelſeſrige Univerſitetsvirksomhed udøves af den Docent, hvis Forelæſninger holdes for en ſtor Mængde Tilhørere, for Tilhørere af begge Kjøn, hvilke Forelæſninger vi have ſaa mange af ved Univerſitetet. Men Ingen vil paaſtaa, at det egentlig ſkal være Formaalet. Det kan naturligviſ være en Fordel for Profeſſorerne ſelv, men for Univerſitetet er det dog ganſke ſikkert en meget tvivlſom Fordel. Nei, vil